

DE ONTDEKKING VAN AMERIKA DOOR JOHAN PADAN

(Johan Padan a la discoverta de la Americhe)

Een monoloog in twee bedrijven

door

DARIO FO & FRANCA RAME

Vertaling : Filip Vanluchene

TONEELFONDS J. JANSSENS B.V.

Tel: 03 366 44 00

E-mail: bestellen@toneelfonds.be

Website: www.toneelfonds.be

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DE ONTDEKKING VAN AMERIKA DOOR JOHAN PADAN** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties, Facebook en eventuele andere publicaties de volledige titel(s) en naam van de oorspronkelijke auteurs en vertaler: **DARIO FO & FRANCA RAME & vertaald door FILIP VANLUCHENE** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van Toneelfonds J. Janssens bv.

Wettelijk depot D/2002/0220/038
ISBN 978-90-385-07828

© 2002 Toneelfonds J. Janssens/Dario Fo

www.toneelfonds.be
info@toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (YouTube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij **TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen**
Telefoon 03 366 44 00
Website: www.toneelfonds.be
Email: rechten@toneelfonds.be
IBAN: BE37 3631 4081 3728 BIC: BBRUBEBB

Geen enkele andere instantie dan TONEELFONDS JANSSENS heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Aanvraag vergunning tot opvoering:

Aankoop van minimaal **6** tekstboekjes bij de uitgever.

Gebruik bij voorkeur de aanvraag module op www.toneelfonds.be.

Zie ook de brief, welke u bij aankoop van de scripts heeft ontvangen (tevens bewijs van aankoop tekstboekjes bij uitgever), of informeer ons via de mail/per post. Bij vragen kunt u bij ons informeren. Uw aanvraag dient tenminste **vier weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van Toneelfonds Janssens. Eventueel extra voorstellingen dienen uiterlijk 1 dag voor de dag van de opvoering te worden aangegeven.

U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Aanvraag vergunning tot HER-opvoering(en):

1. Gebruik bij voorkeur de aanvraag module op www.toneelfonds.be of via de mail/per post met uw gegevens naar Toneelfonds Janssens. Uw aanvraag dient tenminste **vier weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van Toneelfonds Janssens

2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% boete worden verhoogd. Het tarief wordt met boete verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen vier weken voorafgaand aan de voorstelling. Algemene voorwaarden zie www.toneelfonds.be.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten NEDERLAND: I.B.V.A. HOLLAND BV, afd. Auteursrechten,
Postbus 363, 1800 AJ Alkmaar Telefoon (072) 5112135 – info@ibva.nl.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen**

EERSTE DEEL

JOHAN PADAN: Komaan! Komaan! Trossen los! Aan de vallen! Zeilen bijzetten! Ankers lichten! En één, en twee... blijven hijsen... fok omhoog! We zijn vertrokken... vertrokken! Weg van de kaai, van de Giudecca, uit de baai, adieu Venetië! Komop, vooruit! Ziet de wind de zeilen bollen... We zijn vertrokken... We zijn weg, het zeegat uit... Aah, eindelijk, ik ben gered! `Gered? Van wat dan?' Van de vierschaar, van de brandstapel, die van het heilig tribunaal zeggen dat ik een handlanger ben van die vrouw, die heks zoals ze haar noemen... Maar ik zag haar alleen maar een beetje graag... Ik was nog niet eens twintig jaar en ik werd verliefd op die heks, zogenaamd. Ik wil zeggen die heks die ze zonder pardon hebben gevangengenomen, godstoemeschand! Ja ik heb haar natuurlijk een beetje assistentie gegeven, maar dat was alleen om bij haar te kunnen zijn, want ze was zo schoon, zo zoet... Ge moest maar eens weten hoeveel zeer het deed en hoe jaloers ik was... want zij had altijd een heel bos mansvolk rond haar rokken hangen. Hoge koppen uit de stadsraad, geleerden, scheepskapiteins en niet te vergeten hoge prelaten en kardinalen. Die bleven maar allemaal rond haar gat draaien en cadeautjes bezorgen maar zij was bijlange geen onnozel hoertje van de straat!

Ik zou niet weten wat voor stuk ongedierte er haar dan heeft aangegeven als heks. Ik zeg niet dat er niets van aan was, ja dat sprankelend creatuur betoverde van alles, ze verdreef de slechte geesten, maar zeggen dat ze te doen had met de duivel, dat gaat toch te ver. Met kwade geesten?... Misschien met een arme duivel, een verwaaide keer.

Meer kan ik er niet van zeggen, ik weet alleen, als wij arm in arm samen lagen dan had zij alleen met mij te doen en dan zei ze van die liefelijke dingen waar ge liefdesdronken van wordt... Liefde, wat hebben we toch liefde gemaakt! Zij heeft mij dan geleerd in de sterren te lezen en vooral ook in de gestalten van de maan; ik weet nog goed die keer, wij waren met een bootje weggevaren, het was nacht, we lagen verstrengeld in de liefde en zij zegt ineens: `Pas op! Ziet daar, de maan!'

`Wat is't? Ge zijt toch niet beschaamd voor de maan? `Nee, zie ze maar staan, zo hoe groot en zo klaar. En al die kringelwolkskens er

rond... Dat wil zeggen dat er een verschrikkelijk onweer op komst is. 'Maar lieveke toch, geen loverke wind, de hemel helegans open, kijk naar het water, zo glad als een plaske pis, wat zou het gaan stormen!' 'Ja, nu misschien nog wel, wacht maar af. Vooruit, in het bootje, roeien, roeien...we moeten terug!' En ik maar roeien als zot. En we waren nog niet goed en wel op het droge, vlak bij San Marco of er breekt een onweer los dat horen en zien vergaat, een oceaan van regen en wind die alles dooreenrammelt! Verdoeme we zijn hier gered bij mirakel! Ja het was een fenomeen, die heks... ze kon echt alles voospellen!

Jammer dat ze haar eigen voordeel niet heeft kunnen halen uit haar voorspellingen, de dag dat de wachters zijn gekomen en dat ze haar in de boeien hebben geslagen op last van de heilige Inquisitie. Ik moet toegeven, ik heb mij daar van mijn schoonste kant niet laten zien. Ik kreeg mij daar de spetterende schijterij bij het gedacht alleen al van mee betrokken te geraken in een proces en dan die folteringen... op het rad en dan tenslotte op de brandstapel! 'Spreekt! Zweet de duivel af!'

'Ja... al wat ge wilt, ik zweer alles af... niets mee te maken!' En met het vuur in mijn gat ben ik op het eerste het beste schip aan de Giudecca gesprongen en weg, de zee in. De zee, water... ik die zoveel schrik heb van water, al van toen ik geboren ben, tussen Brescia en Bergamo. De eerste en de enige keer dat ze mij in het water gekregen hebben was bij mijn doopsel, ik was drie dagen oud, maar ik herinner het mij nog heel goed wat voor een schrik ik daar gepakt heb! Ik droom er nog altijd van: Aah... dat schrikkelijk doopsel!

Ik ben op dat schip gesprongen en ik heb niet eens gevraagd waar ze naartoe gingen. Ik heb alleen gevraagd: 'Niemand nodig om zeilen te naaien en te kalefateren?' 'Ja, springt maar aan boord!' 'En ik was scampavie!'

Ja, ik ben een lafaard en een broekschijter geweest en ik zal mij daar heel mijn leven moeten voor schamen. En op dat schip heb ik dan gevraagd... ik dacht, die varen heel zeker niet verder dan Chioggia... Nee, naar Sevilla gingen ze. Helegans tot in Spanje, dat is hier juist achter de hoek, zeiden ze... Waar een mens toch terecht komt! Het is maar al te waar wat het spreekwoord zegt: "De schrik die uw gat doet

opblazen is de beste wind om de zeilen te bollen en heel rap vooruit te gaan!” Vijfentwintig dagen op zee! En ik kwam aan in Sevilla. De schone grote stad met die rode en gouden koepels van de moren.

Ik ben van boord gegaan en op de kaai zag ik ineens een grote berg hout met bovenaan een staketsel. Daarop zaten vier ketters op hun dooie gemak te branden. ‘Verdoeme. Ik heb weer prijs. Ik ben weggevlucht van de ene Inquisitie en ik heb er hier een andere aan mijn been. Dag en nacht werd er daar gestookt! Ketters die niet wilden afzweren, heksen en tovenaars voor hekserij, Moren omdat ze hun God niet wilden afzweren.. en de Joden... zomaar, zonder speciale reden. En ze deden dat niet uit wreedheid, maar om die zielen te zuiveren en te redden... dan konden ze tenminste recht naar de hemel.

Om hun ziel te redden werden ze geroosterd en verkoold. Ik ben gevlucht met het vuur achter mijn gat en nu branden ze hier weer vlak voor mijn ballen! Maar ge moet niet denken dat die mensen van Sevilla zo’n wreed en droevig karakter hadden, nee, integendeel, van als die collectieve roosterij gedaan was gooiden ze al hun zwarte kleren af en ze kwamen naar buiten, de vrouwen, de mannen, opgewekt, in feeststemming en ze dansten en ze zongen.

‘OH MEISJE LIEF...
HOE HEET BRANDT DE ZONNE...
KOMT NAAR ’T KOELE WATER
KOMT NAAR DE BRONNE,
OM U TE DROGEN...
HEB IK MIJN HEMD U GEGEVEN,
HEBT GIJ DAN NIET GEZIEN,
DAT DIEP BINNEN IN...
MIJN HART DAAR ZAT VERBORGEN...’

En ze dansten er op los en PIM PAM... PAM!, er werd vuurwerk afgeschoten en heel de hemel was verlicht.

En precies daarin, heb ik ginder onmiddellijk werk gevonden en mijn vak geleerd, want ik ben daar vuurwerkmaker geworden. Vuurpijlen

afschieten... ik heb de stiel uitgeoefend met grote passie. Ik amuseerde mij gelijk zot met die pijlen, die pétards, ik mengde en ik vulde, zwavel, houtskool, salpeterschilfers: en TRIK en TRAK... vallende sterren overal rond en aan het eind een spetterende knal. Een stiel van leven en plezier, echt iets voor mij. Een gouden vuurwerkmaker was ik, noch min noch meer!

Voor de geschiedenis moet ik er bijvertellen dat in die tijd Colombus, de Genovees, een mens met een grote geest, juist terug was van zijn eerste reis naar de Indiën. Die had die oversteek gedaan in minder dan een maand tijd maar die ging niet langs de normale baan, nee die is gewoon achterstevoren gegaan, naar de Indiën maar dan langs de averechtse kant.

Maar het moet gezegd, toen hij terugkwam werd hij dan ook maar averechts bekeken! Hij was terug en er was geen kat geïnteresseerd in heel zijn grote ontdekking. Gewoon omdat hij geen goud of zilver had meegebracht, alleen wat kleine parels en een paar wilden met de schrik in hun ogen, een stuk of vier apen met een afgepeld gat die heel de tijd zaten te masturberen en papegaaien... met schone pluimen, dat wel, maar van het verkeerde ras, het waren doofstomme. Ze hebben mij gevraagd of ik mee wilde gaan met de volgende reis... maar ik... bedankt... ik heb het hier goed naar mijn goesting. 'Ik heb het al gezegd, de zee is niet echt mijn element. Bedankt, het zal voor een volgende ontdekking zijn.' Er gaat een jaar voorbij en Columbus komt terug van zijn tweede reis. Deze keer heeft hij goud bij en edelstenen... parels zo groot als vuisten en een bende wilde indianen, vol gekleurde pluimen.

En ze vragen mij weer of ik het niet zie zitten om met hun mee te gaan voor een derde reis... en ik zeg: 'Beste ontdekkers, als ge nu een straat zoudt gevonden hebben om te voet naar die verre Indiën te gaan... dan ga ik mee, desnoods te paard op de rug van een zeug.' Nooit te vlug met de dingen lachen, want voor dat ge het weet zit ge inderdaad op de rug van een zeug. Ge zult wel zien, later in het verhaal. En die zeug zal het ook geweten hebben! En rond diezelfde tijd begint er daar een schabouwelijke jodenvervolging. Een groot opgezet spel door die allerkatholiekste koningin en haar geliefde echtgenoot om ze te beroven van hun geld, hun bezittingen en hun huizen.

En in Sevilla waren er Italianen uit Firenze en uit Genua, grote

deugnieten, bankiers die profiteerden van de gelegenheid en grote zaken deden. Ze kochten in het geheim de huizen van de joden, nog voor ze geconfisceerd waren en ze gaven een ander huis van gelijke waarde in de plaats, in Livorno of in Napels... op hun woord... geschreven en getekend als kredietbrief. Ik kende maar al te goed dat opgezet spel om de simpele reden dat ik al een tijdje in dienst was bij een van die bankiers. Om wat te doen? Om die kredietbrieven op te stellen. Ja ik was gebrevetteerd opsteller. Ik schreef al die wisselbrieven uit in handschrift.

Bon, dan nemen zij op een keer zo'n jood gevangen en ze vinden een kredietbrief in zijn zakken. De daad bij het woord, hij wordt verbrand. Ze zoeken dan die bankier en om zijn vel te redden is die verplicht een fortuin aan goud en geld te betalen.

Maar de Inquisiteur wil ook weten wie dat er die kredietbrief heeft opgesteld. 'Brenge die naar hier!' 'Verdoeme, ik ben erbij!' En ik denk er geen seconde over na. Weer met datzelfde vervloekte vuur in mijn gat loop ik naar de haven en ik spring als een steenbok aan boord van een schip van de vloot van Columbus, de Genovees, die gereed ligt om voor de vierde keer te vertrekken. Ik had niet eens de tijd om te roepen: 'Kunt ge mij nog altijd gebruiken?'... Wij waren vertrokken. Wie niet weg is is gezien!

Maar ze hebben mij op dat schip niet aangenomen als zeilenmaker of als vuurwerkmaker voor bij de kanonnen... stielen waar ik goed in was... nee zij hebben mij aangenomen om voor de beesten te zorgen die ze naar de Indiën meededen. Het ruim zat vol met die beesten omdat er in die andere wereld geen beesten van onze rassen bestaan, ze hebben daar vooral geen paarden en ook geen muilezels, geen ezels, koeien of varkens. En zo mocht ik mee in dat pakhuis van beesten, tot mijn enkels in de koeienpis en de varkensmest. En er werd daar gescheten en gepist, dag en nacht aan een stuk door. En dan heb ik begrepen waarom de fransen, als ze u veel geluk willen wensen altijd zeggen: 'Merde' Ik zat tot over mijn oren in het geluk. En het was niet alleen die ondraaglijke stank van het geluk, heel de oversteek van de Oceaan is een ware katastrofe geweest. Stil blijven liggen omdat er geen wind was, het eten dat vol wormen zat, uitgedroogd liggen doodgaan van de dorst... en dan stormen en orkanen, met golven zo hoog als bergen, dat alles weg en weer geslingerd werd en ge van de zeeziekte haast de darmen uit uw lijf moest overgeven. En ik zal maar niet vertellen over die arme beesten die in die stormen tegen de scheepswanden weg en weer

geslagen werden... Aan het einde van het feest heb ik al de wonden die ze hadden opgelopen kunnen dichtnaaien met mijn zeilenmakersgerief. Ik heb ze allemaal gered en verzorgd, die beesten en op het laatst zagen zij mij toch zo graag!

En uiteindelijk kwamen we op het eiland Santo Domingo aan! Maar schoon... ik had nog nooit van mijn leven zo'n helder water gezien als daar in die zee. En we hadden het anker nog niet uitgegooid of de wilde indianen kwamen naar ons, in hun smalle bootjes die zij kano's noemen.

Ze roeiden met van die korte roeispanten, peddels... die ze heel rap van de ene kant naar de andere deden gaan... Ze maakten er een feest van, die Indio's... Schone mensen, goed gebouwd... zo proper... want om de vijf voet springen die daar in de zee om zich te wassen en rond te zwemmen als vissen, zelfs in het diepste water... Ze doken onder, ze haalden parels boven en koralen en ze kwamen naar ons gezwommen: 'Wilt ge parels... koraal? Hier... voor niets!' Waarlijk schoon volk. Vooral de vrouwkens... die in hun blootje rondliepen... moedernaakt, gelijk ze geboren zijn... zonder zich te generen, want schaamte kennen ze niet. Borstjes in de wind, buik in de wind, billen in de wind... alles in de wind! Om dan nog niet te spreken hoe ze hun ogen konden opslaan, om er ter plaatse van te smelten. Wat waren ze vriendelijk, die wilden! Niet te geloven!

De vrouwen in het bijzonder: ge moest maar teken doen naar zo'n bloem om te vragen om samen liefde te maken en ze glimlachten al, ze sloegen hun ogen neer en dan namen ze u bij uw hand en HOP... al lachend het bos in. En in die bossen rook het zo goed, een parfum om dronken van te worden. En overal die vogels die zongen en al die grote bladeren, liefdesbladeren noemen zij dat, zo groot dat ge er met twee kunt gaan in liggen en u uitstrekken en de liefde bedrijven. Tweepersoonsbladeren, twijfelaars... Eenpersoonsbladeren hadden zij niet. Ze haalden het eten uit hun eigen mond om het aan ons te geven. En wij, smerige valse christenen, wij doen natuurlijk eerst heel vriendelijk, wij geven ze spiegelscherven, stukjes gekleurd glas en daarna ineens, springen wij ze in hun nek om alles wat ze hebben af te pakken: hun vrouwen en kinderen, meegesleurd naar de schepen, om ze als slaven weg te voeren naar onze heilige christelijke wereld.

Maar na een tijdje begonnen die daar genoeg van te krijgen. Met duizenden kwamen ze af, gewapend met pijlen en bogen, zwart van

woede. En ze roepen: 'Geeft ons onze mensen terug of we vallen aan!' En onze kapiteins, die vielen precies uit de lucht: 'Maar waarom zijt ge daar nu zo kwaad voor? Het is nooit in ons opgekomen om ze als slaven weg te voeren, uw mensen, wij willen er alleen maar een beetje mee rondvaren... hun een stukske van de wereld laten zien, wat nieuwe mensen leren kennen... we willen hun leren over de éne God in drie Personen, daarboven in de hemel... en ze dan voorstellen aan de koning en aan onze katholieke koningin die de goedheid zelve is, met haar hart van koekebrood.' En die gasten antwoordden: 'Nee, nee, afgelopen met die rondvaartjes, want van die die ge de eerste en de tweede keer hebt meegenomen hebben we nooit iemand teruggezien. Kom geeft ze deze keer maar allemaal terug... hier en nu direct.' En dan is de hel daar losgebroken... een verschrikkelijke slachtpartij.

Op de schepen gaan ineens de kanonnen af, ze vallen aan met kolubrijnen, geschut van musketten... met honderden tegelijk vallen ze. Dan komen de soldaten... met hun kurassen en hun helmen. De indianen schieten hun pijlen af en die ketsen natuurlijk af op de kurassen maar ze schieten zo overmachtig veel pijlen dat er toch hier en daar een christen sneuvelt.

En dan komen de ruiters te paard voor de pinnen... ook al met blinkende harnassen. Dat hadden ze nog nooit gezien! 'Wat zijn dat voor beesten?' roepen de indianen in paniek. Zij dachten dat zo'n paard en ruiter één enkel beest was, dat er op de rug van het paard een stuk mens was gegroeid met armen en een kop.

Een monster eigenlijk, twee armen, vier poten... om u dood te verschieten! En hier begint een slachtpartij om van te gruwen: koppen afgehakt van de romp, met één slag van een ijzeren zwaard - ijzer, ze kenden dat niet eens! Mannen en vrouwen, gekloven met bijlen... in stukken geslagen, doorboord, de buiken opengereten!

Om ziek van te worden, om uw ziel uit te kotsen... zomaar... als wilde beesten. En na dat schoon tafereel, bleven die indio's verstomd achter... van als ze een christen zien beginnen ze te beven, vallen ze op hun knieën. En ik moet zeggen ik ben er ook doodstil van geworden, totaal uit mijn lood. Niet dat ik een braaf koorknapen-zieleke ben, ik heb nog dienst gedaan bij de Landsknechten... en daar heb ik in veldslagen meer dan mijn deel meegekeeld... en na de veldslagen ook maar dat hier was een slachtpartij zonder reden,

moorden om te moorden.

En er was de kapelaan die mij wilde opbeuren en die tegen mij zei: 'Ge moet daar nu toch geen katastrophe voor de mensheid van maken, het zijn toch allemaal maar wilden zonder ziel, het zijn zelfs kannibalen, die mensenvlees eten, gelijk of het kalfsvlees is.' Dan trokken we verder op zoek naar vasteland. Wij komen bij een kust... we vinden andere stammen. Ik probeer met die indianen te spreken... Ge moet weten, eigenlijk ben ik ongelooflijk curieus en, het is nu niet om mezelf op te hemelen, maar ik heb een formidabele knobbel voor vreemde talen en spraken. Ik probeer mij uit te drukken met gebaren, met klanken en met pantomime.

Ik vraag hoe ze de dingen noemen... de zon, bijvoorbeeld: alighé. De naam van de zee: masticio... water: bastia. De liefde bedrijven: Ah... daarvoor hadden ze wel tien verschillende namen... en wel dertig manieren om het te doen ook... en wat zeggen ze voor eten, sterven... schrik, de wind... plezier... blij zijn dat ge op de wereld zijt. Eigenlijk liet ik ze alles zeggen wat door mijn hoofd ging. En heelder dagen bleef ik er maar mee babbelen, vragen stellen. En al gauw begin ik ook grappen te verzinnen waar ze mee kunnen lachen. En het kwam erop neer dat ik na een paar maanden de enige was die mij verstaanbaar kon maken. En als de admiraal of de kapiteins berichten te melden hadden aan de stamhoofden van de indio's, dan kwamen ze mij erbij roepen. En zo moest ik mee om met de Cachic te spreken, de grootste chef van al die indianenstammen. 'Zegt hem dat al het goud wordt geconfisceerd, en al de edelstenen en doet hem daarna zeggen waar hun goudmijnen liggen.' Die Cachic gaf al zijn goud en zijn juwelen af en ook al hetgene wat zijn vrouwen droegen, maar mijnen, zei hij: 'Die hebben wij niet, ik zweer het.' En dan hebben die kapiteins een grote stapel hout laten brengen... ze hebben de Cachic er van boven opgezet en hem levend verbrand, gelijk de eerste de beste godslasterende jood. Dat zal hem leren geen mijnen te hebben, die stommekloot! Dan zijn we van de ene kust naar de andere gevaren op zoek naar goud en ander waardevols, wel een heel jaar lang. Rond die tijd kwamen er veel andere schepen uit Spanje, die dan doorvoeren naar de andere kant, langs de zuidelijke route. Columbus hebben ze in de boeien geslagen en op een schip gezet om hem terug te brengen. Alleen maar omdat hij eindelijk goud en edelstenen gevonden had... en hij met zijn averechts verstand tien percent in zijn eigen zak wilde houden, zoals afgesproken in het contract. HA! Ha! Hij dacht dat hij slim was, de Genovees... maar hij had er niets van verstaan! Hij dacht dat het

woord van zijn koninklijke baas heilig was. Heilig? Mijn oor!

En ik ben daar gebleven met al de anderen van mijn schip, onder het bevel van Alfonso Gambaràn. En na een paar maanden kwam ineens het bevel: 'We gaan terug! Naar huis... wij ook.' We hebben het schip geladen met tweehonderd indianen, om genoeg ballast onder in het schip te hebben... opeengestapeld als beesten in de buik van het vaartuig... samen met vijf die we in San Domingo nog zijn gaan ophalen. En we waren vertrokken. Heel warm, weinig eten... haast niets te drinken. Die arme indianen in het ruim beginnen te creperen. De lijken worden in de zee gegooid. Een paar dagen later, aan de achtersteven, in ons kielzog, zien we daar toch een hele school grote vissen die ons volgen: ze waren aan het wachten op hun portie indiaan. De bemanning had dat snel door, ze gebruikten de indio's als aas, ze namen lijken die nog goed vers waren, staken ze vol haken, bonden er lijnen aan vast en visten ermee. En ze vingen grote dikke vissen en ze waren content! Maar alsof we gestraft worden voor al die zwijnerij die we hadden uitgevreten, nog voor we in San Domingo die zeugen hadden opgehaald, breekt er mij daar een storm los met een zodanige wind dat alle zeilen scheuren en wij als dronkemannen stuurloos ronddobberen. We horen een groot, verschrikkelijk gekraak! We zijn op de klippen gelopen!

'Het schip gaat naar de kelder! Sloepen uitzetten! Vooruit, in de sloepen!' 'Nee voor gijlie vijf beestenbewakers is er geen plaats en voor die indio's natuurlijk ook niet, dat ze verzuipen, die vuilaards! Ik weet niet hoe het in mij is opgekomen, misschien uit kolère... misschien uit medelijden maar ik heb het luik op het dek opengedaan en al de indianen zijn eruitgekomen, zij liepen mij omver... zij vertrappelden mij en ze sprongen allemaal in het water! Gelukkig waren daar nog mijn vier kameraden, ze hielpen mij weer recht. 'Vooruit, rap, het schip is aan het zinken!' En vanonder in het ruim horen wij die vijf zeugen nog wanhopig roepen. 'We moeten die beesten redden!' 'Waarom?' 'Niet discussiëren.' En ik en mijn maten gaan naar beneden en we leggen koorden om de hals van die beesten en dan allemaal samen, elk op zijn zeug, springen wij het water in. Herinnert u de voorspelling van 'te paard op een zeug'...

Laat het mij duidelijk stellen, dat rond de nek van die zeugen gaan hangen was niet zomaar een plotse vorm van christelijke naastenliefde jegens de zeugen. Nee, het was niet daarom dat wij ze gered hadden. Zij moesten ons redden. Ik wist het uit een verhaal van de dichter Homeros... daarmee ziet ge het belang van dichters

tijdens de storm... hij vertelt daar over de grieken die zich kunnen redden van de verdrinkingsdood door zich aan varkens vast te klampen. En dat allemaal omdat varkens zo'n goede zwemmers zijn. Met al dat vet kunnen die niet onder gaan. Een levende boei!

En ze hebben ook nog een uniek gevoel voor oriëntatie op zee, zelfs bij zware storm, met niets te vergelijken! Ge gooit ze het water in en zij: TACK! Hun neus omhoog en onmiddellijk hebben ze de richting van de dichtsbijgelegen kust... en ze vergissen zich nooit! Daarom noemen de Venetianen een varken: 'Het kompas van Sint Antonius met zijn varken.' En ook daarom zeggen de Genovezen dat er op elk schip, naast de kapitein ook een echt varken zou moeten mee zijn. Dus, wij vijf, elk zijn eigen vasthoudend aan zijn reddingszeug, wij zijn door de wildste golven geraakt en aangeland op de kust. Gered door die varkens. Om gemakkelijker vooruit te geraken in het water hadden wij onze broeken uitgetrokken en onze hemden en wij stonden daar nu op dat strand, zo bloot als onze varkens, die natuurlijk ook geen kleren droegen.

Verdoemd en koud dat we het hadden! Ons vel was al naar de blauwige kant aan het kleuren... bij de varkens was het een beetje mauve. En in de verste verte niemand te zien. En hier lijkt mij het geschikte moment om mijn vier lotgenoten in de rampspoed aan U voor te stellen. De eerste is nogal een dikke, wij noemden hem Dubbelendarm, dan is er een Saraceense Arabier uit Tunesië, die noemden wij de Moor. De derde was een Bask met ros haar. Die noemden wij de Rosse. De vierde was een heel magere uit Venetië en die noemden wij de Magere. Ge ziet, wij hadden een buitengewone verbeelding wat het bedenken van bijnamen betreft! En als we daar al een tijd op dat strand zaten te bibberen in die koude wind, zagen wij daar ineens een reddingssloep van ons schip aanspoelen... leeg.

En dan wisten wij wel zeker dat wij de enige overlevenden waren. Maar waar ten duvel zijn wij hier toch aangeland? En op datzelfde moment zien wij daar wel honderd indianen uit de bergen naar ons toe komen.

Ze zijn allemaal gewapend met pijlen en bogen. Nondeverdoeme, het is te hopen dat die nog geen kennis hebben gemaakt met het christendom, anders is het gedaan met ons, ze snijden ons in stukken vaneen. Ik pak al mijn moed bijeen en ik roep een paar woorden die ik in hun taal had geleerd: 'Aghiu du, en li salà... chiomé saridde

aabasjia jasperia in obriocci christiani emebradi – en dat wil zeggen:- Vrienden, wij zijn christenen, schipbreukelingen van een Spaanse boot die vergaan is.’ Ja! Ze hebben mij verstaan! En ze antwoorden: ‘Watte? Wat zegt ge?’ ‘Mujacia cocecajo mobaputio cristian posietricio espaniol – en dat wil zeggen:- excuseert ons maar er zijn een paar woorden die wij niet verstaan: christenen en Spanjaarden.’ Wel, des te beter. ‘Alstublieft, hebt ge ons geen paar dingen om aan te trekken want we vergaan hier van de kou.’ ‘Nee, niets, wij lopen hier ook bloot maar we kunnen wel iets doen om u op te warmen.’ En op een twee drie stoken die indianen daar een vuur met takken, om ons te drogen en ons op te warmen.

En dan deden ze iets waar we werkelijk zwaar van onder de indruk waren: om ons naar hun dorp te brengen, dat toch nog een stuk verderop lag, om ons geen kou te laten krijgen, steken ze vuren aan, om de dertig passen... en dan heffen ze ons op, een voor een en ze dragen ons van vuur naar vuur, tot in hun dorp. En de zeugen krijgen dezelfde bediening... zij hebben nog nooit varkens gezien, ze denken dat het ook christenen zijn, maar dan van een ander ras. Een beetje een vetter ras. We komen in dat dorp aan, vol goedgebouwde hutten en ze brengen ons in een grote hut, met middenin een smeulend houtskoolvuur. ‘Volgens mij – zegt de Rosse – die vriendelijke behandeling, zowel van ons als van onze varkens, volgens mij voorspelt die niet al te veel goeds. Ge zult nog maar zien dat het kannibalen zijn en dat ze ons zo goed verzorgen om ons daarna op te eten.’ ‘Schei toch uit met die zever – zegt Dubbelendarm – dat is nu de derde keer dat ik naar hier kom en ik heb nog nooit indianen gezien die stukken been of armen in hun hutten te drogen hadden hangen of in het zout hadden staan. Dat zijn fabels van die charlatans gelijk Amerigo Vespucci of Alfonso Gambaràn. Zij vertellen dat alleen maar om een reden te hebben waarom ze die indianen als beesten behandelen.’

Alles goed en wel beschouwd, alle discussies daargelaten, ik moet toch zeggen dat die wilden daar heel zeker de liefste en de vriendelijkste indianen waren die ik ooit ben tegengekomen. Het enige wreedaardige dat ik daar heb gezien is de manier waarop ze de kalkoenen behandelden voordat ze ze opaten. Die kalkoenen, een soort kippen maar dan veel groter nog dan een pauw, ook met een staart die ze kunnen openzetten als een waaier, die lopen daar rond met een heel pretentieuze gang, gelijk ze willen zeggen: ‘Ziet toch eens naar al die schone pluimen in mijn gat!’ Maar die indio’s, die trekken die pluimen eruit, terwijl ze nog leven. Die arme beesten

kraaien van de pijn maar de indianen, die blijven die pluimen er maar uit trekken omdat het vlees dan zozegd veel sappiger en veel malser is.

En met de wilde stekelvarkens doen ze hetzelfde. Al die stekels eruit, weg met de kuif! Dat beest maar schreeuwen en zij lachen!

Al goed dat zij ons zo vriendelijk behandelden. Alle vijf hebben ze ons laten slapen in een soort net, een Hamac, noemden zij dat, tussen twee palen gespannen met een houtvuur onder, om ons te verwarmen. Maar het wonderlijkste was toch dat er in elk van onze hangmatten... zonder dat wij iets gevraagd hadden... dat in alle vijf die Hamac's een jong vrouwke lag... zo zacht en zo lief... om in onze armen te slapen!

Dat is nogal wat anders dan op een schip in een storm ! Zij strekt haar eigen uit naast mij, ik steek mijn arm uit om haar te omhelzen... we geraken uit evenwicht... dat net slaat een slag om en ik lig er uit... en ik beland met mijn gat in dat houtskoolvuur! En daarna probeer ik haar te omhelzen met mijn benen... het spel begint weer weg en weer te zwaaien, het draait ondersteboven, met een slag van uit mijn nieren probeer ik het weer in balans te krijgen... maar het wringt weer honderdtachtig graden om... en ik lig er weer uit!

En ik hang daar, mijn benen vast en mijn kop aan het zweven, vlak boven de grond, mijn kloten verstrengeld in dat net, als een vis die in de mazen blijft haperen! En zij, dat goddelijk wicht, zij komt niet bij van het lachen, gelijk ze daar doodgemoedereerd ligt weg en weer te wiegen in die hangmat! Maar zij heeft het mij dan wel geleerd... ik kon liefde maken in een hangmat, beter nog dan de beste koorddanser. Ik kon mij in de mazen vasthaken met mijn tenen... met mijn tanden... en uiteindelijk zelfs met de lellen van mijn oor. Wat een leven!

En ze gaven ons ook de beste en de lekkerste dingen te eten:geroosterde wortels met reuze maïskolven, gevuld met jonge schildpadjes, met schild en al... overgoten met honing. Gesmoorde pikante wormen op een bedje van Johannesbrood... gekookte Iguana-hagedissen, gevuld met slakkenmoes en bonen in mierensaus. Normaal gezien kots ik dat allemaal direct weer uit: VLAM! Maar daarna, als uw smaakgevoel zich wat heeft aangepast,

dan moest ik maar om de twee, drie uren meer kotsen: VLAM! En mijn ziel erbij! Op een dag beginnen die wilden daar een feest voor te bereiden en om een keer iets bijzonder op de rooster te hebben slachten zij een van onze varkens. Zij maken bier van maïs en nog een andere, sterkere drank, gestookt van gedroogde Indische vijgen. Voor dat feest zijn er langs de zee een hele bende andere wilden aangekomen in die smalle bootjes die zij kano's noemen.

Het waren langere mensen dan onze redders, met heel veel ringen in hun oren. En de vrouwkens waren schoon, maar schoon... zo'n schone had ik nog nooit gezien. En allemaal samen gingen ze daar te keer, ze dansten, ze lachten, ze dronken bier tot ze zat waren, want ze hadden er wel smaak in. Ze waren echt gelukkig, die wilden. En dan, aan het eind van het feest, zonder boe of bah te zeggen springen zij op ons, ze binden ons alle vijf vast als worsten en zij slepen ons heel gedecideerd naar die kano's. Wat was er gebeurd? Onze brave redders hadden ons als slaven verkocht aan die andere lachebekken van indianen! 'Allez vooruit, de boten in, - riepen ze - we doen ze mee naar huis!' De vrouwkens die bij ons hadden geslapen leken wel de enige die er een beetje triestig om waren. Het kwam erop neer dat die wilden ons alleen maar goed behandeld hadden omdat wij goede koopwaar waren. Ge wilt misschien weten hoeveel ze voor ons gevraagd hebben?

Voor vier kommen krabbenvlees, een paar geitenvellen, vijf bogen met bijhorende pijlen en twee halssnoeren van slakkenhuizen! Voor die paar prullen hadden ze ons van de hand gedaan! Maar al bij al, de plaats aan die andere kust, waar die mannen ons nu naartoe brachten was een wonder... precies het paradijs: vreemde prachtige bloemen, bomen met vruchten aan zo groot als meloenen, en lekker... En nog meer bloemen, bloemen zo groot als kolen, in alle mogelijke kleuren! Zoveel dat ik dacht: dat moet hier dat fameus land zijn dat Florida wordt genoemd.

Maar daar in Florida heb ik wel geleerd wat het betekent slaaf te zijn. Ze deden ons zo hard werken dat als wij 's avonds uitgeput bij onze hangmat kwamen, we zo moe waren dat we de kracht niet meer hadden om er in te gaan liggen.

Maar de grootste straf was dat er in die hangmat niemand meer op ons lag te wachten om ons in de armen te sluiten. Ik liet er mij soms eens uitvallen, alleen maar om mij in te beelden dat ik er met een

vrouwke in lag. In ieder geval drukte ik mijn maten op het hart: 'Trekt toch zeker geen triestige smoelen als onze bazen het zien, nee we moeten doen alsof we tevreden zijn. Als we willen in leven blijven dan zullen we de paljas moeten uithangen. Maar zij, die triestigaards, zij luisterden niet naar mij. Op een avond, het was volle maan, ik hield de maan nog altijd goed in de gaten, zoals mijn lief het mij thuis had geleerd... en ineens begonnen ze mij helemaal anders te behandelen. Om te beginnen brachten zij mij naar een grote hut, en ze leggen mij in een heel brede hangmat, met aan weerskanten een vrouwke naast mij... de twee schoonste, de vurigste van heel het dorp. Samen in de hangmat! En koorddansen met drie, dat is niet van het gemakkelijkste!

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneelfonds.be de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

bestellen@toneelfonds.be

03 3664400

